

L.M. Kappen

Twee ruggen uit één varken

Bij aanleg van greens wordt gestreefd naar een opbouw, waarbij de toplaag gedurende perioden met neerslagoverschot niet te snel nat wordt en eenmaal nat, niet te lang nat blijft en gedurende perioden met neerslagtekort niet te snel uitdroogt. We willen, zoals dat heet, twee ruggen uit een varken snijden. Dat wil zeggen voldoende vocht in droge periodes en niet teveel vocht in natte periodes.

Ons klimaat heeft twee gezichten. Soms te droog, soms te nat. Wij zullen daarom een compromis moeten zoeken om te voorkomen dat we naar één kant doorslaan.

Bij een diep ontwaterde grofzandige ondergrond met een schrale toplaag worden greens verkregen, die gedurende natte perioden bij vakkundig onderhoud altijd voldoende droog zijn.

toplaag rust op een goed doorlatende en goed ontwaterde zandondergrond.

Bij zandgronden wordt de vereiste ontwateringsdiepte van het profiel bepaald door de samenstelling en doorlatendheid van de zandondergrond. Is deze ondergrond leemarm, matig grofzandig en weinig gegradeerd, dan is een ontwateringsdiepte bij topafvoeren van

Dergelijk opgebouwde greens leveren echter gedurende droogteperiodes, zelfs bij een vakkundige aanpak, bijna onoverkomelijke problemen op. Greens daarentegen met een kleiige, lemige of sterk humeuze opbouw zijn minder droogtegevoelig, maar zullen gedurende perioden met neerslagoverschot eerder van wateroverlast te lijden hebben.

In ons klimaat hebben we gunstige ervaringen opgedaan met goed ontwaterde zandgronden met een voldoende dikke teelaardelaag. Denk aan de greens gelegen in de duinen en op heidegronden.

Bij aanleg van greens moeten we derhalve streven naar een opbouw, waarbij een humushoudende, leemarme, matig fijnzandige/matig grofzandige, weinig gegradeerde en voldoende dikke

minimaal 0,40 m - maaiveld vereist. Dit betekent, dat het grondwater of schijnwater nooit hoger mag stijgen dan 0,40 grond echter meer leemhoudend, fijnzandig en gegradeerd dan dient de ontwatering dieper te zijn. Afhankelijk van de granulaire samenstelling van de zandondergrond kan de ontwateringseis bij topafvoeren oplopen tot 0,70 m.-maaiveld. Dit zal van geval tot geval moeten worden bekeken, waarbij de ligging nog een rol speelt. In de duinen of elders in open land kan de ontwateringseis minder hoog zijn, dan in besloten gebieden in het binnenland. Bij klei-; leem-; en lössgronden is vaak het gehele profiel ongeschikt voor aanleg van greens.

Voor de opbouw van de green zal dan van elders materiaal moeten worden

aangevoerd. Hiermee dient een opbouw te worden geconstrueerd, waarbij aan bovengenoemde minimale eisen wordt voldaan. Soms kan het benodigde materiaal gedeeltelijk binnen het terrein worden gewonnen. Denk aan mogelijke zandwinning bij het graven van waterpartijen. Vragen, betreffende de vereiste dikte en het gewenste humusgehalte van de toplaag, zijn nog niet beantwoord. Uit de praktijk weten we, dat een dikte van minimaal 20 cm een gunstig uitgangspunt is.

Ten aanzien van het gewenste humusgehalte moet echter een genuanceerder standpunt worden ingenomen. Deze wordt namelijk door een veelheid van factoren zoals de ontwateringsdiepte, de samenstelling van de ondergrond, de dikte van de toplaag, de ligging, de samenstelling, de al of niet open ligging etc. bepaald. Middels enkele voorbeelden zal ik dit toelichten.

De toplaag van een green, gelegen in een open duingebied, mag en moet bij een vergelijkbare uitgangssituatie ten aanzien van ontwatering, samenstelling zandondergrond en dikte van de toplaag humuezer zijn dan van een green gelegen in een besloten bosgebied.

De toplaag van een minimaal ontwaterde green mag en moet schraler zijn dan van een green met een vergelijkbare uitgangssituatie, doch dieper ontwaterd.

Duidelijk zal zijn, dat bij iedere aanleg of renovatie van greens weer zal moeten worden gekeken naar de plaatselijke mogelijkheden en omstandigheden. Er zijn dus geen specifieke "Dutch- of Kappen-greens". Eenheidsworst is in deze wel gemakkelijk, maar uit den boze.

Enige maanden geleden introduceerde Alistair Beggs tijdens de Barenbrugdag de term Kappen-Greens. Toen ik als hoofdredacteur van de Greenkeeper Leo Kappen om een reactie vroeg, reageerde hij hoogst verbaasd op deze term. Volgens zijn eigen zeggen bestaat er niet zoiets als een Kappen-Green. Er bestaat hoogstens zoiets als een uitgangspunt dat hij gebruikt in zijn advieswerk. In dat bijgaande artikel geeft Leo Kappen een uiteenzetting over zijn uitgangspunten bij de aanleg van greens.

Hein van Iersel